

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Lunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Nov centralističen izum

Demon centralizma, ki v naši drž. upravi gospodari, pa se kljub odporu naroda vedno iznova pojavi, da spravi pod svojo oblast novo panogo narodovega političnega, gospodarskega ali kulturnega življenja, si je sedaj postavil v glavo, da mora zgraditi v Belgradu eno največjih državnih tiskarn, kar jih je v Evropi. V svoji velepotenznosti je izdal zanjo že 60 milijonov in išče sedaj, kako bi jo zaposlil, da bi imela čim več dobička, ki bi ga morala država, kakor dokazuje dolga izkušnja na brezštevilnih zgledih, deliti s celo kopo poslovnih ljudi in drugih zajedavcev, ki masno uspevajo na vsakem centralističnem organizmu. To vprašanje je naš iznajdljivi demon rešil enostavno tako, da je v uredbi državne tiskarne, ki bo pod vrhovnim nadzorstvom prosvetnega ministra, tej tiskarni podelil ogromne privilegije v obliki izključnega monopola ne samo za državne uradne tiskovine, ampak tudi za šolske knjige in vse učne pripomočke, s čimer uredba globoko posega v privatno gospodarsko delavnost in podjetnost, v narodovo blagostanje in njega kulturno udejstvovanje.

Ta uredba je edinstvena na svetu, izvemši Rusijo, kjer so sovjeti itak vse poddržavili in monopolizirali; s kakšnim uspehom, to vidimo. Uredba se v svoji obrazložitvi sklicuje na Nemčijo, Francijo itd., češ da tam zasebne tiskarne ne smejo tiskati prav nobene potrebe države, kar pa ni res, ker ne v Nemčiji ne v Franciji ne drugod tak državni monopol ne obstoja in na primer v Nemčiji zasebna podjetja tiskajo v svoji založbi od oblasti predpisane obrazce, ki jih državljanji potrebujejo za pošto, železnico in carino in druge take tiskovine, ki so pri nas že davno monopolizirane. Sploh velja povsod v Evropi načelo, da državne tiskarne tiskajo samo take tiskovine, ki jih je treba čuvati pred ponarejanjem ali pa take, ki so strogo zaupne, ostalo je prepuščeno zasebni podjetnosti in prizadevanju. Podobno je s tiskanjem in zalaganjem šolskih knjig ter drugih učil, ker zasebna podjetnost knjige le pocenjuje in obenem jamči za dobro kvaliteto, dočim drž. monopol vse izdelke le podraži, jih v najslabši kvaliteti proizvaja in le z zamudo spravlja na trg. vse to zaradi tega, ker je birokratska rešja draga, delo zavlačuje in pušča odprte vse možnosti korupciji. Tudi bivša in sedanja avstrijska založba šolskih knjig ne zadeva zasebnega zalaganja in tiskanja, ampak zalaga le tiste knjige in učila, ki se privatnemu podjetju ne izplačajo in bi bila zelo draga, če bi jih ne založila državna založba, ki ji ni za dobiček, ampak za pospešitev splošnega blaga. Naš centralizem pa se v svoji obrazložitvi k naredbi o državni tiskarni baha, kakšne dobičke ima od uradnih tiskovin že zdaj in kako velike si obeta še v bodočnosti! Ne pove pa, da je svoje dosežene dobičke dosegel s tem, da je zalagal in prodajal formulare po naravnost ogromnih cenah, ki so za 50% višje od onih, ki bi jih računala zasebna podjetja. Je pa ta dobiček le navidezen, ker je dosežen tako, da se zasebna tiskarska, knjigotrska in založniška podjetnost uničuje, da se pospešuje brezposelnost tiskarskega delavstva po vsej državi in da se vzame zaslužek davkoplačevalcu-podjetniku, kar pomeni toliko, da država dejansko izgubi, ne pa profita; tem bolj pa bo centralizem privlačil državljanje, ki bodo odslej plačevali uradne tiskovine, knjige in učila dražje, kar ne pomeni nič drugega, kakor nov indirektni davek. In če pogledamo § VII. uredbe o državni tiskarni, kar zastrimo, koliko bo imela odsekov, kakšno ogromno število uradništva bo potrebno in kako drag bo ta skrajno komplicirani birokratski aparat, ki se bo pečal po uredbi ne samo z zalaganjem in tiskanjem, ampak tudi s prodajo knjig preko svojih lastnih prodajal ali preko veletrgovcev, ki bodo, če položijo kavcijo najmanj 100.000 din, dobivali za prodajo gotove procenete, sami pa bodo seveda morali skrbeti, kako bodo od gospoda upravnika državne tiskarne dosegli, da bodo mogli opravljati ta posel...

Kaj čuda, da je ta uredba zbudila po vsej državi največje ogorčenje tako v krogih našega gospodarstva, kakor med delavci in vsemi, ki jih je skrb za narodno kulturo. Zakaj, čeprav uredba državni tiskarni strogo prepoveduje, da ne sme tiskati nobenih zasebnih naročil, ji daje v isti sapi pravico, da tiska »popularna izdaja za ljudsko izobrazbo in publikacija, ki imajo kulturno-nacionalne, učne in prosvetne cilje!« To se pravi, da sme tiskati poleg državnih naročil sploh vse, kajti katera publikacija nima kulturne in nacionalnega pomena? Torej bo državna tiskarna poleg izključnega monopola na vse državne tiskovine, šolske knjige, zvezke, risanke in druga učila delala konkurenco še vsem zasebnim kulturnim ustanovam, založbam in podjetjem, ki oskrbujejo narod s knjigo, da se širi in pogloblja narodna prosveta in dočim naša zasebna in narodna podjetnost žrtvuje velike vsote, da ljudstvo dobi lepo knjigo, časopis in revije, pa se bo državna tiskarna skušala polastiti poleg šol. prosvete še narodne kulture, pri čemer bo oproščena vseh davčnin, da bo lažje konkurirala s svojimi izdelki manjvredne kvalitete. Naša narodna kulturna podjetja na bodo morala, če bodo spričo

Vlada „meščanske ljudske „Demokratsko-ljudska skupina“ jo je prijazno sprejela fronte“ v Franciji

Chautempsu se je posrečilo sestaviti vlado meščanske ljudske fronte, kot jo nazivljejo po pariških časopisih. Iz vlade so izpadli komunisti, ki tudi niso dali nobene obljube, da jo bodo v parlamentu podpirali. Ljudska fronta se je torej dejansko že podrla in zija prepada med socialisti in komunisti. Francoski narod diktata od leve ni mogel več prenašati in se je sedaj začel notranji preokret na boljše. Sedanja vlada je po razdelitvi ministrskih sedežev dokaz — da ne računa na daljše življenje, ampak je samo prehodnega značaja, da uredi vprašanje denarja in reši nujne gospodarske posle. V kabinetu se je vojni minister Daladier pomaknil na predsedniško mesto in je znamenje, da se počasi on, ki velja za nespravičnega nasprotnika komunistov, pripravlja, da bo sestavil novo vlado, kakor hitro se duhovito pomirijo in bo mogoče v sedanjem parlamentu zbrati pametno delovno večino, ki bo podpirala vlado pri obnovi notranjega reda in vnanje veljave.

Nova francoska vlada je takole sestavljena:

Predsednik vlade Camille Chautemps, podpredsednik vlade in minister za narodno obrambo Edouard Daladier, minister brez port-

felja za finančno in gospodarsko vzporeditev Georges Bonnet, minister brez portfelja pri predsedstvu vlade Frossard, pravosodni minister Campinchi, zunanji minister Delbos, notranji minister Albert Sarraut, finančni minister Marchandau, minister za vojno mornarico William Bertrand, letalski minister Guy La Chambre, prosvetni minister Jean Zay, minister za javna dela Pierre Guenille, trgovinski minister Pierre Cot, poljedelski minister Chapsal, minister za delo Ramadier, kolonialni minister Theodor Steeg, minister za pokojnine Lassalle, minister za narodno zdravje Rucart, minister pošte za ptt. Gentin, minister za trgovinsko mornarico Elbel. Državni podtajniki v novi vladi pa so: pri predsedstvu vlade Laurens in pri oddelku za vseljevanje Philippe Serre, v zunanjem ministrstvu de Tesson, v notranjem ministrstvu Aubaud, v finančnem ministrstvu Hymans, pri mornarici Serbe, pri telesni vzgoji Courson, pri tehničnem pouku Jullien, pri javnih delih Aubert, v trgovinskem ministrstvu Maxence Bibie, v kmetijskem Lyautey, v kolonialnem Monerville, v delovnem Lafaye.

ki ni imela nobenih napadalnih namenov, a katere obstoj je že sam po sebi zadostoval, da je pomiril vse one, ki so bili zadovoljni s političnim redom iz l. 1919, in prestrašil one, ki so ta red hoteli rušiti. Ta moč obstoja tudi še danes v svoji absolutni vrednosti. Toda ob njej so nastopile druge oborožene sile, ki ji delajo protitežo. Notranja obnova sama ne bi zadostovala, da francoski oboroženi sili vrne njen odločilni značaj.

Na drugi strani je treba ugotoviti — z obžalovanjem sicer — da je Zveza narodov silno oslabila. Do sedaj je bila nekako središče skupne varnosti. Angleška vlada, ki je Zenevo toliko čislala, je to oslabiljenje javno priznala in vzela v račun.

Ti dve ugotovitvi bosta našo diplomacijo morali privedi do tega, da bo vzela v možnost umik z nekaterih v ospredje potisnjenih postojank. Umik ne pomeni opustitve. Morda bo francoski glas celo pridobil na moči, če ne bo v naprej napovedoval odločitve francoske politike. Novemu položaju je treba prilagoditi nove moči. Poapnenje žil ne sme zajeti francoske diplomacije. Pokazati bo morala več okretnosti, kar bo samo v korist evropskemu miru.

Toda če hočemo to doseči — ponavljam — je treba obnoviti notranji red in izključiti iz francoske notranje politike vsako vmešavanje inozemstva.

Angleži so z novo vlado zadovoljni

Britanski politični krogi so zelo zadovoljni z novim francoskim kabinetom. Splošno prevladuje mnenje, da je sedanja rešitev krize po izstopu socialistov edino logična posledica sedanjega položaja. V Londonu so posebno zadovoljni zaradi tega, ker je francoski narod ves čas krize ohranil popoln mir in s tem dokazal, da je lahko discipliniran.

novoga poguma in se bodo morda celo razbesnile. V kakšno noč bo potem tonil svet...!

Toda takšna notranja obnova bi ne bila zadostna, ako bi je istočasno ne spremljala tudi neke vrste obnova v zunanji politiki. Spreminjati ni treba načel, ampak metode, s katerimi deluje Francija na zunanjepolitičnem polju.

Po vojni dobi je francoska diplomacija hodila po točno določenih poti: vse sile je posvetila ohranitvi in utrditvi miru, v spoštovanju pogodb iz l. 1919. Za temi besedami je svoje dni bilo zelo otipljivo dejstvo: namreč oborožena sila Francije,

Preobrat v zunanji politiki

Paris, 19. jan. TG. Poluradno glasilo francoske vlade »Temps« objavila silno značilen uvodnik, ki je povzročil naravnost presenečenje v vseh inozemskih diplomatskih krogih. V članku govori najprej o težavah francoske notranje politike, ki so takšne, da so v mnogotež oslobile položaj Francije na mednarodnem polju. V francosko notranjo politiko se vmešavajo zunanje sile in (pri tem je misljena sovjetska Rusija), ki polet francoskega naroda zadržuje, ker seje socialne nemire po državi. Te vplive je treba ustaviti. Članek izvaja iz tega gotove in nujne posledice za zunanjo politiko ter piše:

Slepo zaupanje v usodo Francije ni več na mestu. Če jo hočemo rešiti, njo in kulturo, katere najbolj tipični predstavnik je prav Francija, bomo morali Francozi nekoliko pozabiti na svoje osebnostne skrbi, ki bi bili itak najprej uničeni, če bi nastopil zlom vsega naroda. Notranjepolitična obnova je neobhodno potreben predpogoj ne samo za utrditev francoske državne varnosti, ampak tudi mednarodnega miru. Naj se Francija z močnim poletom vrne na mesto, ki ga je nekdaj imela in ki njej pripada — ki ga je zaradi notranjih razprtij izgubila — takoj se bodo začeli zbirati okrog nje mnogi od tih, ki danes gredo proč od nje. Če bo pa še bolj padla, bodo razne razruševalne moči, ki se plazijo okrog po svetu, dobile

Dr. Stojadinovičovo spremstvo

si ogleduje organizacijo „Zimske pomoči“

Berlin, 19. jan. AA. Danes dopoldne okoli 10. se je ga. Stojadinovičeva odpeljala iz hotela Adlon v družbi žene šefa protokola v zunanjem ministrstvu, nadalje ge. Heerenove, žene nemškega poslanika v Belgradu, in ge. Cincar-Markovičeve, žene jugoslovanskega poslanika v Berlinu, ter s tajnikom nemškega zunanjega ministrstva Röderom in poročnikom Garkejem, da si ogleda razne dobrodelne ustanove. Najprej se je ustavila v domu zimske pomoči, kjer so ji dali vse potrebne informacije o organizaciji razdelitve oblek, premoaga, živčevja in drugih potrebščin nemškim siromakom. Ga. Stojadinovičeva si je celo uro ogledovala razne grafike in statistične tabele, razstavljene v posebno živahnih in smotrnih ilustracijah, ki podajajo popolnoma jasno sliko o delu narodnosocialistične stranke na področju socialnega skrbstva za siromake. Odnosila je s seboj tudi zelo mnogo brošur o organizaciji zimske pomoči v Nemčiji. Go. Stojadinovičeva so spremljali vsi ju-

goslovanski časnikarji, ki so pri tej priliki dobili obsežne informacije o delovanju te socialne ustanove. Dobili so mnogo knjig in ilustracij za spomin na ta obisk v eni izmed najbolj razčlenjenih socialnih ustanov v Nemčiji in Evropi.

Po obisku v zimski pomoči se je ga. Stojadinovičeva odpeljala na državno športno polje, kjer si je ogledala stadion, tako imenovani Maifeld, tamonjho športno akademijo in gledališče na prostem, ki je znano pod imenom Dietrich Eckarts-bühne. Nato se je vrnila v svoj hotel.

V središčih nemške industrije

Na svojem potovanju po Nemčiji prispe dr. Stojadinovič jutri dopoldne v Essen, kjer si bo ogledal Kruppove tovarne. Nato bo obiskal industrijska podjetja v Solvenu, odtod se bo pa napotil v Düsseldorf.

zamisli in namero, da se državi naprti naloga oškodovati in upropaščati našega podjetnika-davkoplačevalca in poslabšati ter potisniti na nižjo raven našo narodno kulturo na ljubo centralizmu in našemu prosvetnemu birokratizmu, ki si obeta dobiček, kateri pa ne bodo ničesar hasnili državi, ampak le obremenili vse prebivalstvo ter oškodovali narodno blagostanje. Čisto izključeno je, da bi se mogla taka monopolizacija preko vsega javnega mnjenja v državi in proti njemu kar potom uredbe uveljaviti. Vsi parlamentarni faktorji, naši zastopniki v vladi in javno mnenje bodo uresničenje take nepremišljene in škodljive uredbe znali preprečiti. Ta uredba se mora razveljaviti in državna tiskarna ne sme postati ustanova, ki bi konkurirala narodni zasebni podjetnosti na kulturnem področju in škodovala njegovemu gospodarskemu stanju in napredku. Vlada dr. Milana Stojadinoviča je pokazala v teku svojega dela mnogo smisla in razumevanja za reševanje gospodarskih in socialnih vprašanj in bo brez dvoma tudi problem državnih tiskarn znala rešiti tako, da bo zadosteno državnim potrebam, obenem pa da bo zaščiten privatna tiskarska obrt in z njo življenjski kulturni in gospodarski interesi slovenskega, hrvskega in srbskega naroda.

tega, da bi odpadel tisk šol. knjig in uradnih tiskovin, zvišati ceno knjigam in časopisom ter revijam, če bodo hotela izhajati. Na ta način bi se izpodkopavala tudi naša narodna kultura in delavnost, zakaj monopolizirana kultura, kakršno bi dobival centralni birokratski aparat, pač ne zasluži tega imena in nikjer na svetu razen v Sovjetiji niso prišli na misel, da bi državno podjetje delalo na tak način konkurenco kulturni podjetnosti in delavnosti naroda. Razumljivo je zato, da je uredba o državni tiskarni povzročila tako veliko razburjenje tako v srbski, kakor v hrvatski in slovenski javnosti.

Poleg tega pa ta famozna uredba, medtem ko se hvali, da bo odslej »Službene novine« držav. uradom dostavljala brezplačno, uvaža obvezno naročanje uradnega lista za vse samoupravne enice, ki ga bodo morale plačevati, in kakor da bi že tega ne bilo zadosti, določa, da bodo morala županstva odslej naročati tudi »Prosvetni glasnik« za šole. Torej bodo morale naše občine, ki itak že težko zmagujejo obstoječa davčna bremena, plačati novo indirektno davščino v obliki naročnine za list, ki ni ne našim občinam ne našim šolam za njihovo napredko prav nič potreben.

Ker bomo o tej stvari še govorili, naj zadržuje, če danes odločno protestiramo zoper

Uspehi Francovih čet pri Teruelu

Saragosa, 19. januarja. b. Nacionalisti, ki so pričeli večerjati novo ofenzivo pri Teruelu, so zasedli celo vrsto zelo važnih sovražnih postojank. Tudi najvažnejši obrambni položaj rdečih čet severno od Teruela, El Muleton, je padel v njihove roke. Nacionalisti so napadli tako naglo, da republikanci niso imeli časa, da izkoristijo svoje premoč. El Muleton je najvažnejša obrambna postojanka pri Teruelu, ki leži 1000 m nad morjem. V pretekli noči, so zasedle čete generala Arande važen gorski masiv Pedrizo, raz katerega lahko obvladajo cesto, ki vodi iz Cerandasa

v Teruel. Te ceste sedaj rdeči ne morejo izkoristiti za svoje prevoze.

O zadnjih borbah poročajo, da so nacionalisti na 5 km širine postavili nad 500 topov raznega premera ter pričeli peklensko obsepati republikanske položaje. Poleg tega se je dvignilo še 20 nacionalističnih bombnikov, ki so dolgo časa obstreljevali republikance z bombami in iz strojnice. Republikancem so končno živci popustili in niso čakali na naskok nacionalistov, temveč so že izpraznili svoje postojanke.

Sinoči ob 20 je bilo objavljeno uradno poročilo, ki pravi, da se na teruelski fronti bitka še nadaljuje. Naše čete so zavezle kote 957, 967 in 968. Sovražnik je napadel nekatere naše postojanke, ki smo jih zavzeli predvečernjim, bil pa je odbit.

Šola z otroki gori

Quibee, 19. jan. b. V neki šoli v Montrealu v samostanu Sv. Hiacinta se je zgodila strašna katastrofa, zaradi katere je razburjena vsa Kanada. Šolsko poslopje je pričelo goreti med poukom ter se nato z groznim trusem podrla. Do zdaj so potegnili iz razvalin 17 otrok in nekaj učiteljev. Pod razvalinami pa je še vedno 15 otrok. Razvaline so izdelane z debelimi ploščami ledu, ker je voda, ki so z njo gasili, takoj zamrznila, zaradi česar tudi ni bilo mogoče gasiti požara. Škodi ledene plošče je videti med razvalinami nekaj trupel, do katerih ni mogoče priti, ker se morajo reševalna dela zaradi novih nevarnosti voditi zelo oprezno. Med razvalinami hodijo starišer ponesečenih otrok. Poveljnik gasilcev je izjavil, da je bilo reševanje gasilcev zelo težko, ker je ogenj objel stopnišče ter so otroci zaradi tega skakali skozi okna. Večina teh otrok je ob padcu umrla.

Požar v samostanski šoli sv. Hiacinta se strašno širi. Otroci so iz samostanske šole zbežali pod streho. Med silnim mrazom so brez moči ljudje z ulice nato morali opazovati, kako se je strop zrušil. Megla ovira reševanje. Dosedaj so izveleli izpod ruševin 17 zgorelih otroških trupel, 29 oseb pa še niso mogli najti. — Samostan je preživel 160 otrok. V bolnišnice so prepeljali dosej 20 ranjenecov, ki so vsi zelo hudo opečeni. Oblasti so uvedle preiskavo. Govori se, da je požar nastal zaradi eksplozije, vendar pa pravega vzroka še niso ugotovili.

O nesreči zrakoplova „Hindenburg“

Berlin, 19. januarja. AA. (Stefani) Izšlo je uradno poročilo o anketi, ki jo je izvedla nemška komisija v USA, da doseže vzroke katastrofe značne ladje »Hindenburg«. Komisija izključuje možnost atentata in meni, da so katastrofi vzrok okoliščine čisto fizikalnega značaja. Morda je med pristajanjem zrakoplova nastala v kateri celici zunanega balona luknja in je vanjo udaril plin ter so tako nastali pogoji za eksplozijo.

Dunajska vrem. napoved: Večinoma oblačno, ponekod padavine, topleje.

Čagrebška vrem. napoved: Stalno z lahnimi južnimi in zahodnimi vetrovi.

Zemunska vrem. napoved: Pretežno oblačno v vsej državi razen vzhodnega in južnega dela, kjer bo precej jasno. Slaba košava v Podonavju. Toplota bo poskočila na zahodu in severu, padla pa na vzhodu in jugu.

Branislav Nušič - umrl

Belgrad, 19. jan. m. Danes ob 12.20 popoldne je po kratki bolezni umrl najplodovitejši srbski pisatelj in komediograf ter narodni delavec Branislav Nušič. Pokojni Nušič je pred dobrim mesecem prestopal operacijo, kateri se je moral podvreči, ker so zdravniki mislili, da se bo po njej zboljšalo zdravstveno stanje. Nekoliko dni je še ostal v sanatoriju Vračar, nato pa se je zdravil na svojem stanovanju na Kotež Neimoru. Zadnje delo, ki ga je pokojni spisal, je komedija »Oglase«. Te komedije je napisal samo dva dejanja. Preteklo noč se je Nušičovo stanje spet poslabšalo. Zaradi visoke starosti in zaradi prejšnjih bolezni je pokojnik močno oslabil. Davi so domači imeli vtis, da se je Nušičeva bolezen obrnila na boljše, toda oslabil organizem ni mogel vzdržati in Nušič je okoli 9 izgubil zavest. Zdravniki so mu dajali injekcije, na njegovem domu pa so se pričeli zbirati prijatelji in znanci, med njimi tudi minister Voja Djordjevič. Ob 12.20 je pokojnik mirno umrl. Mrtvaško svedo mu je položil v roke minister Voja Djordjevič.

Pokojni Nušič je bil rojen 8. oktobra 1864 v Belgradu. Ljudsko šolo je končal v Smederevu, gimnazijo pa v Belgradu. Po maturi je odšel v Gradec, kjer je študiral pravo in ga končal v Belgradu. Po končanih izpitih in po enoletnem zaporu, ki ga je predsedal v Požarevcu zaradi neke pesmi, je leta 1888 dobil službo v zunanjem ministrstvu. V konzularni službi je služboval v Makedoniji in Stari Srbiji. Leta 1900 je bil imenovan v prosvetno ministrstvo ter je bil kot tajnik tega ministrstva imenovan za dramaturga v belgradskem gledališču. Leto nato je bil upokojen, kmalu pa spet reaktiviran in postavljen za komisarja v poštnem ministrstvu. Ta služba mu ni ugajala in je prošil za upokojitev. Tedanji predsednik srbske vlade Cincar-Marković je pokojnega Nušiča leta 1903 vzel kot poznavaleca neosvojenih južnih krajev v svoj kabinet. V tem položaju je bil spet upokojen. Leta 1904 in 1905 je bil upravnik novosadskega srbskega narodnega gledališča. V prostem času se je pokojnik vse do balkanske vojne bavil aktivno tudi s časnikařtvom. Bil je urednik pri »Samoupravu«, »Tribunicu«, pri prvi »Zvezdici« z Jankom Veselinovičem, pri drugi »Zvezdici« pa s Pavlom Marinkovičem. Pozimi leta 1912 je bil postavljen za upravnega okrožnega načelnika v Bitolju, leta 1913 mu je prosvetni minister zaupal organizacijo gledališča v Skoplju. Na tem položaju je ostal kot upravnik in urednik »Srbskega jug« do leta 1915, nakar je odpotoval v Italijo, Svico in Francijo, kjer je ostal do leta 1918. Po osvojitvi je bil leta 1919 postavljen za upravnega načelnika umetniškega oddelka v prosvetnem mi-

nistrstvu ter je zavzemal ta položaj do svoje upokojitve leta 1923.

Pokojni Nušič je najplodovitejši srbski pisatelj. Napisal je okoli 30 gledaliških iger in nešteto pripovedk. Najprej je začel pisati pesmi, uvidel pa je, da poezija ni pravo področje za njegovo umetniško izživiljanje. Poleg večjih novelističnih sestavkov je pokojnik opisal južno Srbijo. Med najbolj znanimi njegovimi dramatičnimi deli so »Sumljiva oseba«, ki je njegova prva komedija, »Narodni poslanec«, »Navaden človek«, »Pot okoli sveta«, za časa svetovne vojne pa je napisal v srbsčini in francosčini komedijo enodejanko »Ne obupajte«, po svetovni vojni pa prav tako komedijo enodejanko »Svetovna vojna«. Zadnja Nušičeva dela so »Belgrad nekdanj in sedaj«, »Mister Dolarec«, »Gospa ministrica«, »Uječe«, »Dr.«, »Pokojnik«. Napisal je tudi knjigo »Rekorikac«. Nedovršena pa je ostala komedija »Oblasti«.

Vest o Nušičevi smrti se je po Belgradu raznesla z bliskovito nagloto. Gledališči in v znak žalosti izobesilo črno zastavo in odpovedalo vse gledališke predstave. Polnočni bodo pokojnega Nušiča položili na mrtvaški oder v gledališču, kjer se bodo jutri lahko od njega poslovljali njegovi številni prijatelji in znanci. Dan pogreba še ni določen.

Opozicija proti opoziciji

Dr. Dragoljub Jovanović zbira „Ljudsko fronto“

Belgrad, 19. jan. m. Zadnje dni je vodstvo tako imenovane srbijske združene opozicije imelo zopet več sestankov. Včerašnji sestanek je bil na stanovanju staroradikalke Miše Trifunovića. Navzoči so bili še od bivših demokratov Ljuba Davidovič, Božidar Vlačić, Milan Grol, bivše zemljoradnike pa je zastopal Jova Jovanović. Po časopisnih vesteh so na tem sestanku razpravljali o sestavi tako imenovanega poslovnega odbora, v katerega bi vsaka opozicijska skupina dala po dva člana, da bi ta odbor štel 10 članov. Delegete za poslovni odbor bodo odredili šefi političnih strank. Davidovič je še svoja člana imenoval in to Božidarja Vlačića in Grola.

S to izvolitvijo poslovnega odbora so šefi bivših srbijskih strank pohiteli zaradi velikega nezadovoljstva, ki je bilo v vseh teh bivših strankah dolgo čaka prikriti, ki pa je pred kratkim izbruhnilo z vso silo na dan in dobilo izraza na zadnjem opozicijskem shodu v Arandjelovcu 8. januarja

Ob godu kraljeviča Tomislava

Belgrad, 19. jan. AA. Danes ob 11.15 je bila v dvorci kapeli na Dedinju služba božja za rojstni dan Nj. Vis. kraljeviča Tomislava. Službi božji so prisostvovali Nj. Vel. kralj, Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. Vis. knez namestnik, Nj. Vis. kraljeviča Tomislav in Andrej, knezinja Olga in knez Nikola, dalje dvorne dame, Jeremija Živanović, guverner Nj. Vel. kralja, general Aleksander Stanković, poveljnik kraljevske garde in civilni in vojaški dom Nj. Vel. kralja.

Po končani službi božji so prisotni čestitili v salonu dvorca na Dedinju k rojstnemu dnevu Nj. kr. Vis. kraljeviču Tomislavu.

Zaradi rojstnega dne Nj. kr. Vis. kraljeviča Tomislava so prispale čestitke z najlepšimi željami za srečo in dolgo življenje Nj. kr. Visočanstva.

Pisarni Nj. Vel. kralja je po najvišjem nalogu čast, zahvaliti se za čestitke, kakor tudi vsem tistim, ki so se pri tej priliki vpisali v dvorne knjige. — Iz pisarne Nj. Vel. kralja 19. jan. 1938.

Belgrad, 19. jan. m. Na današnji pravoslavni praznik Bogojavljenje je bila velika procesija iz saborne cerkve na savsko pristanišče, kjer je zagrebški metropolit Dositej blagoslovil vodo, nato pa vrgel ledeni križ v Savo, za katerim je splavalo več delavcev in ga zopet prineslo na suho.

Za cerkveni mir v državi

V soboto, 22. januarja, se v Belgradu začne zasedanje najvišje pravoslavne cerkvene oblasti, arhijerejskega sabora. Ob tej priliki bodo tudi zadušnice za pokojnim patriarhom Varnavom, ker poteče šest mesecev od njegove smrti. S tem zasedanjem se peča »Samouprava« v posebnem uvodniku, ki se odlikuje po iskrenosti in pomirljivem tonu in sta ga v celoti ponatisnila »Vreme« in »Politika«. »Samouprava« omenja to zasedanje v zvezi s konkordatom in pravi, da je predsednik vlade dr. Stojadinović že v svojem govoru v poslanskem klubu JRZ dne 23. junija lanskega leta dejal, da konkordat zaradi težkega ozračja, ki je ob njem nastalo, ne bo predložen senatu v nadaljnje razmatranje. Podobno je dejal v svoji izjavi časnikařev 9. oktobra l. l. Iz tega sledi, da je vprašanje konkordata prešlo z dnevnega reda.

Po teh ugotovitvah preide »Samouprava« na zasedanje arhijerejskega sabora in pravi, da je bilo to izredno zasedanje sklicano na željo arhijerejev. Glavno vprašanje tega zasedanja bo: razmerje srbske pravoslavne cerkve do države. Kakor pa je vlada pokazala vso dobro voljo, pa na drugi strani ta dobra volja ni bila tako iskreno sprejeta. Arhijerejska sinoda je po cerkvenem običaju sklenila, naj bodo 22. januarja po vseh pravoslavnih cerkvah, tudi na deželi, zadušnice za pokojnim patriarhom, kakor bodo tudi v saborni cerkvi v Belgradu. Kljub temu pa neki pravoslavni duhovniški krogi zlorabljajo ime Zveze duhovniških združenj in v očitnem nasprotju z zgornjim sklepom v imenu te Zveze v letakih pozivajo pravoslavno duhovščino, naj se ta dan gotovo zbere v Belgradu. Iz letakov je razviden jasen namen, da tem nediscipliniranim sklicateljem ni do tega, da bi prišlo do miru v srbski pravoslavni cerkvi, ampak hočejo ta razvoj motiti in ovirati in nasilno vplivati na potek zasedanja arhijerejskega sabora. »Samouprava« opozarja javnost na ta vse obsebe vreden pojav in pravi, da naša javnost trdno pričakuje, da bodo zakoniti zastopniki srbske pravoslavne cerkve znali v njej vzdržati red in disciplino.

Kislo grozdje

Včerašnje »Jutro« v zelo suhoparnih besedah in čisto na kratko poroča, da je vodstvo JNS v Belgradu zaključilo (ne sklenilo), da stranka pri volitvah za senat ne bo postavila kandidatur. Nekoliko čudno se sliši ta sklep, če pomislimo, koliko se je »Jutro« že razpisalo o raznih konferencah zaupnikov, običnih zbiorih, ustanovitvah »Omladinske JNS itd. Človek bi mislil, da se bodo po vseh teh velikanskih uspehih, ki jih imajo na zborovanjih po vsej državi, kakor »Jutro« vztrajno poroča, potegovali vsaj za to ali ono mesto v senatu. Toda gospodje, ki vedo, da položaj na »Jutrovem« papirju še ni položaj »na terenu«, so sklenili, da se ne bodo potegovali, da ne bodo postavili kandidatur. Tudi srbski del združene opozicije, o katerem »Jutro« pravi, da nima med ljudmi nič pristaev, je sklenil nekaj popolnoma podobnega. Kakor tista Hsica, ki je rekla, da ne bo šla nad grozdje. Grozdje je viselo namreč nekoliko previsoko.

Kam pes tace moli

Kako strastno »Jutro« želi zanesti k nam kulturnobojnega duha in kulturnobojne metode, je najbolj pokazalo v včerašnjem članku o »ostrih proticerkvenih izjavah« neklih nemških državnikov. V svojem večnem pobrkavanju in namigavanju pripoveduje, da je »drugi ideolog nemškega narodnega socializma, Karl Rosenfelder, najvestejši učenec Alfreda Rosenberga, ki je tudi osebno pričal predsednika dr. Stojadinovića pri njegovem prihodu v Berlin, te dni objavil nov spis,« itd. itd. Le kaj ima »podravn« Alfreda Rosenberga, ki je učil Karla Rosenfelderja, opraviti z njegovim spisom?! Ali je »Jutro« s tem hotelo reči: So že skupaj, kmalu bo naša letina. — Alfred Rosenberg je učil Karla Rosenfelderja, ta je objavil spis, Alfred Rosenberg je pozdravil dr. Stojadinovića — kakor tista pesem: »Mačka miško, miš pšenico...«

Naval v JRZ

Zagrebaški »Obzor« napoveduje znatno pregrupacijo obstoječih političnih strank. Po njegovih napovedih je pričakovati, da se bodo zlasti pristaši JNS skušali rešiti v JRZ. Imenovanje Petra Živkovića za predsednika stranke jim je dajalo zadnje upanje, da bi mogli v svoji stari stranki doseči tiste boljše čase, po katerih edino hrepene, to je, da bi prišli bližje oblasti. Kmalu pa je to upanje splavalo po vodi in sedaj se že skušajo vsak po svoje rešiti pod varnejše okrilje. Zlasti je to opažati v prečasnih krajih, ker med Srbi itak ni imela bogve kaj pristaev, razen tistih, ki jih ji je prinesla oblast sama. Tako je opažati zlasti v Dalmaciji, da pristaši JNS skušajo priti v JRZ. »Obzor« pravi, da bi v to zatočišče prišel rad tudi dr. Kramer s svojo družbo, pa zaradi posebnih političnih razmer nima upanja, da bi bil sprejet.

Nabirke za širjenje pismenosti

V Karlovcu so za širjenje pismenosti, t. j. za učenje, za tečaje, za pisalo orodje nabrali 17.504,50 din, za znake, katerega sliko smo svoj čas v »Slovenec« že objavili, pa 4131 din. Samo Karlovec je po vsem tem v denarju zbral 21.635,50 din, poleg tega pa so nekatere knjigarnice še darovale po več izvodov abecednikov in večje količine pisalnega orodja.

Japonska bo izdala spomenico

Japonski zunanji minister Hirota

Tokio, 19. jan. TG. Agencija »Domei« javlja, da je bila zopet skupna seja vlade in vrhovnega cesarskega generalnega štaba. Zastopnik zunanje ministrstva je po seji poklical časnikaře k sebi in jim povedal, da so na seji sklenili izdati posebno spomenico, ki bo objavljena prihodnji teden. V tej spomenici bo japonska vlada izpovedala z nedvoumno jasnostjo, kakšne namene ima na Kitajskem. Izjavila bo, da je »spotrebiteljno« čakala, da Cankajskova vlada spremeni svoje protijaponske stališče, da je kitajsko vlado tudi potrepljivo opominjala, pa je bilo vse brez haske. Zato se japonska vlada odseja za Cankajskovo kitajsko vlado ne bo zmenila več, ampak bo delala le z novo kitajsko vlado in jo tudi vsestransko podpirala, da bo mogla ohraniti mir na Daljnem vzhodu. V tej izjavi bo japonska vlada nadalje izrekla svojo »odločno voljo, da kaznuje Kitajsko, za vse protijaponske zadržanosti. Istotčasno pa bo spomenica spomnila vsa potrebna zagotovila, da ino-zemske velesile ne bodo trpele nobene škode pri pravicah, ki jih imajo na kitajskem ozemlju. Na koncu pa bo spomenica pozvala japonsko ljudstvo, naj se oklene vlade, da bodo mogli prebrest položaj, ki je izredno resen.

Istega dne je bil reden sprejem časnikařev v zunanjem ministrstvu. Zastopnik zunanje ministrstva je časnikařem sporočil, da je izjava japonske vlade z dne 16. januarja istovetna s popolnim prelomom med japonsko vlado in vlado maršala Cankajsega. Toda s tem japonska vlada še ni priznala začasne kitajske vlade, ki se je ustanovila v Peginku. Osebnostem sem prepričan, da je dejal govornik, da stvar se ni izgubljena in da je Japonska še vedno dostopna za pogajanja, ako se v zadnjem trenutku kitajska vlada maršala Cankajsega strezni, opusti svoje protijaponske stališče in zaprosi Japonce za pogajanja v iskrenem in lojalnem duhu. Vendar pa takšnega razvoja danes nihče več ne pričakuje. Tudi vojna napoved Kitajski še ni sklenjena stvar in trenutno Japonska takšnega namena nima. Ko je neki časnikař omenil, da potencialno za Japonsko na Kitajskem trenutno ne obstaja nobena zakonita vlada — Cankajška ne prizna več, nove začasne vlade pa še ni priznala — je urednik zunanje ministrstva odgovoril, da je temu res tako in da si bo japonska vlada iz te zagate pomagala tako, da bo začasno sodelovala s krajevnimi kitajskimi oblastmi pri urejanju dnevnih potreb. Ko je časnikař nadaljeval, da je na Kitajskem potemtakem dejansko izbruhnila državljanska vojna med Cankajsko in začasnimi vladi, je govornik omenil »da nihče ne ve, kakšen režim bo na Kitajskem vladal jutri«.

Zunanji minister Hirota je poklical k sebi 40 zastopnikov od višjega in nižjega doma ter jim raz-

ložil položaj na Kitajskem. Dejal je »da je sedaj nastopil položaj, ko je vojskovanje na daljše dobo postalo neizbežno, da se obnovi mir v Vzhodni Aziji, in da morata oba parlamenta strnjeno podpirati vlado, da bo izvajala časten uspeh«. Zastopniki so to slovesno obljubili.

Japonska vlada bo verjetno proglasila novo kitajsko vlado v mesecu marecu. Predsednik vlade bo postal Cincunpeng, ki je bil predsednik že leta 1918 in 1920. Hausihang, Paokun in Vupeju bodo imenovani za »zaslužne in odlične starejše državnike in bodo kot takšni poklicani v svet pri novi vladi.

Začasne samostojne kitajske pokrajinske vlade so se sedaj že organizirale poleg v Peipingu tudi že v Teinanu, v Santungu in v Nankingu.

Dve ofenzivi

Na šantunjski fronti eta po poročilih agencije Domei v teku dve ofenzivi in sicer japonska ter kitajska. Japonci prodirajo po železniški progi Tjen-cin—Pukav hkrati s severa proti jugu in od Pukava proti severu, kjer se želijo srečati s tretjo armado, ki prodira po lunghajski železniški progi do Hsueva, ki leži na križišču teh železniških prog. Pri Hsuevu pa so se Kitajci postavili v bran in se hrabro bore na vse tri strani, da bi obdržali Hsuev. Ako izgube tudi to postojanko, potem se morajo kitajske armade porazgubiti v notranjosti Kitajske. — Japonci so prišli že 26 km zapadno od Tseingtva.

Japonski generalni štab tudi priznava, da organizira Cankajsek četniško vojno v zaledju japonske fronte. Večidel so to oddelki redne kitajske armade, ki se niso mogli umakniti in ki sedaj vodijo vojno po svoji in za hrblom Japoncev požigajo vasi ter uničujejo prometna sredstva. Posebno srditi so četniški boji v pokrajinah Kjangsu in Anhui.

Stalin Grozni sedaj vali krivdo na podrejene

Moskva, 19. jan. b. Ponoči od torka na sredo je oddala moskovska radijska postaja važna naročila centralnemu izvršnemu odboru komunistične stranke, naj se končno javno preneha z nasilji podrejenih stranknih organov. Naredba je bila prenešana potom vseh sovjetskih radijskih postaj. Prepovedana je vsaka izključitev iz stranke v masah. Člani stranke, ki so bili doslej izključeni, se morajo takoj zopet poklicati nazaj ter obnoviti preiskavo. Vsak krajevni organ, ki bi izvajal nasilje, bo obsojen. Listi morajo objaviti vsako izključitev iz stranke. Vei, ki so iz stranke izključeni, morejo do 15. februarja najti novo zaposlitev. Tukajnji politični opozovalci mislijo, da je ta naredba osrednjega izvršnega odbora komunistične stranke velikega pomena za ureditev notranje-političnih razmer v sovjetski Rusiji. Poučeni krogi trdijo, da bodo prenehale številne usmrtnice, ki jih je bilo toliko v zadnjem času po vsej sovjetski Rusiji.

Pod tovorni avto je padel

Ljubljana, 19. jan. Danes popoldne ob četrta na pet se je pripetila v St. Vidu nad Ljubljano težka nesreča, katere žrtev je postal 26 letni Anton Turk, doma iz St. Vida nad Ljubljano, uslužben pri pekarni Orehek v St. Vidu nad Ljubljano. Po cesti iz St. Vida proti Kranju je vozil težak tovorni avto »Diesel«, naželen s hodi. Nasproti je privozil omenjeni kolesar, ki je padel pod avtomobil. Kdo je kriv nesreče, še ni dognano. Ljudje so izlekli ponesrečenega Turka izpod avtomobila ter ustavili avto g. Voka, trgovca iz Ljubljane, ki se je prav v tistem času pripeljal mimo. Z g. Vokom se je slučajno vozil tudi primirj dr. Guzelj, ki je ponesrečenemu nudil prvo pomoč ter odredil prevoz v ljubljansko bolnišnico.

Hinavščina „Slov. naroda“

»Slovenski narod« se menda hoče na stara leta pokazati, da je še vedno čil in krepek in da mu ni mogoče priti do živega. Ko se je prvič zgražal zaradi uboja indijskega kana v filmu »Poročnik indijske brigade«, smo mu takoj povedali, da je to hinavščina, prazno licemerstvo, ker se hkrati ne zgraža nad ubojem nedolžnih žena in otrok, ki jih je dal poklati ubiti kan, ker se ne zgraža nad tolikimi drugimi uboji po svetu, ki jih zagreše tisti, ki jih marksistična propaganda proglasa za zastopnike »demokracije«. Očitati smo mu, da on smatra za surovine in neusmiljene ljudi samo tiste, ki jih ta propaganda proglasa za »fasiste«. Toda »Slov. narod« to ni bilo dovolj, hoče pokazati, da je nezmagljiv, vedno na konju. Takoj včeraj nam je zopet posvetil nekaj vrst, v katere je položil svojo žalost, »da se tudi pri nas vedno bolj kaže vpliv opavanja in povečevanja vojnega duha«. Silno je hud na »vojno furijo«, ki da se kaže v tem filmu, in sprušuje skatoliški tiske, kaj bo ukrenil, da se to ustavi. Čudno je le to, da je zopet kriv njegovega zgražanja le angleški oficir, indijskega kana in njegove zvijačne krutosti niti z besedo ne vzame v misel. Da se ne bo ta spor zaradi »Poročnika indijske brigade« vlekel v neskončnost, ko filma že ne bo več v

Ljubljani, in da pokažemo vso hinavščino, ki se valja v tem »Narodovem« zgražanju nad »vojno furijo«, povemo samo, kaj je mislil o tem filmu še pred nekaj dnevi. V soboto 15. januarja. Na strani 3 govori o njem z najlepšimi besedami in opisuje, koliko lepega in zanimivega je v njem. V naslovu samem pravi, da gre tu za »Upor v Indiji in junaško borbo Angležev« in dodaja »Nekaj pojasnili k velikemu filmu »Poročnik indijske brigade«. Krvočelni indijski kan mu je še »iz dajski« pogovar neke obmejne indijske države, angleški huzarji pa doprinašajo »herojske žrtve«. To ni bilo lansko leto, ampak prejšnje soboto, na str. 3 pod dvostrupnim naslovom, z dvema slikama, tako navdušeno piše o tem filmu, nad katerim se danes že hoče zgražati... Za konec je takrat zapisal: »Ta epohalni film, pri katerem je sodelovalo nad 10.000 ljudi, čigar stroški so znašali nad 2.000.000 dolarjev, bomo videli od danes naprej v kinu Union. Priporočamo ga najširšim krogom občinstva.« — Le vedno tako načelno zvesto in po ravni poti naprej, »Slov. narod«, kakor ste hodili in hodite sedaj! Zdravo in Bog vas živi!

Holandija čaka veselega dogodka

Vsa poročila iz Holandije soglasno vele, da je te dni ves holandski narod poln veselega pričakovanja. Ze več dni zapored se Holanci ne menijo drugega kakor to, ali bodo dobili prestolonaslednika ali bo zopet prestolonaslednica. Po izložbah prodajalno so razpostavljene zibelke in štorke iz čokolade, v prometu so razglednice, ki spominjajo na ta dogodek, ki šele pride. Velika trgovina s pohištvi je v svoji izložbi razstavila vse polno docela enakih zibelk, ki so na zunaj podobne

Prebivalci holandske vasi Soestdijk, kjer stoji kraljevi grad, se pomenkujejo, kako in kaj bo.

kraljevski zibelki. Vse te zibelke bo ta trgovec daroval mladim materam, ki bodo postale matere tiste dni, kakor mlada kraljčina. Sicer pa je kraljica sama s čipkami okrasila zibelko svojega vnuka ali vnukinje.

Kako veliko je nepotrpežljivost v tem čakalju, dokazuje tale dogodek, ki se je zgodil v nekem podeželskem holandskem mestecu. Tiste dni po božiču je v tistem mestecu umrl nekdo, ki pa je pred smrtjo izstopil iz svoje cerkve in vstopil v drugo. Zupni urad njegove prejšnje cerkve pa o tem prestopu ni bil obveščen, pač pa o tem, da je mož umrl. Zato je zvonilo po moževi smrti v obeh cerkvah tistega mesteca. Zvonilo je sicer mrliču, toda županu se je pa čudno zdelo, da v obeh cerkvah zvonijo. Župan je bil prepričan, da zvoni zaradi tega, ker se je rodil princ. Takoj je poslal vsakemu župniku svojo policijo z ukorom, zakaj zvone, ne da bi bili poprej njega obvestili, da je princ rojen. Ko se je ta stvar razvedela, je bilo sicer dosti smeha, vendar to dokazuje, kako zares imajo Holanci ta dogodek.

To pa tudi ni čudno. Ze od leta 1880 na holandskem prestolu ni moškega kralja, marveč samo ženske. Zadnji holandski kralj je bil Viljem III., ki se mu je leta 1800 rodila edina hči, sedanja kraljica Viljemina. Ko je kralj umrl, je moral prestol zapustiti svoji ženi, kraljici Emi. Ta je potem vladala, dokler ni dorasla hčerka, sedanja kraljica. Ko se je ta možila, je tudi imela samo eno hčer, sedanjo prestolonaslednico Julijano, ki postane za svojo materjo kraljica. Zato je razumljivo, da Holanci žele dobiti prestolonaslednika, da bodo imeli zopet kralja.

Veselega dogodka pričakujejo sedaj vsak dan v drugi polovici januarja. Jasno pa je, da zunanji svet ne more razumeti zanimanja Holancev za to zadevo. In vendar je kraljevska hiša nekaj zunanjih znak holandske državne misli. Holandija sama je sicer majhna država, a ima velike kolonije. In s kolonijami je povezan ves holandski narod za življenje in smrt, ker so kolonije vir njegove blagostanja. Veselega dogodka pričakujejo v

kraljevskem gradu Soestdijk, kjer je že davno vse pripravljeno, da bo novica čim hitreje šla med holandski narod. Vendar pa resni listi in ljudje obsojajo veliko senzacijsko poročanje nekih listov, ki iz tega dogodka skušajo kovati profitarski kapital.

Kadar pride iz gradu poročilo, bodo po vsem Holandskem zapeli zvonovi in pripravljene baterije bodo začele streljati v pozdrav. In Holanci bodo šteli. Njihova napetost bo dosegla višek, ko bodo šteli 51. strel. Ali se bo po 51. strelu še oglasil kak strel? Če bo ustrelilo 52, bo vsak Holanec vedel, da bo sedaj streljalo do 101. Če bo namreč Holandija dobila prestolonaslednico, bodo baterije ustrelile le 51 krat, če pa bo rojen prestolonaslednik, bodo baterije oddale 101 strel. Listi se precej pečajo z vprašanjem, zakaj je ravno 51 krat ali 101 krat treba streljati. In objavljajo, da je to starodavna navada. Divizijskemu komandantu na Holandskem ustrele 13 kralj, viceadmiralu 19 krat, knežji osebnosti 33 krat. To so pozdravni strelji. Liko število pa je nastalo odtod, ker so pozdravne strele oddajale vojne ladje. In je zadnji strel moral biti sprožen na isti strani, ki je tudi prvi strel oddala. Odtod neenako število strel.

Torej želimo Holandcem, da bi slišali 101 strel.

★

71 milijonov Japoncev

Japonski statistični urad je sedaj objavil številke zadnjega japonskega ljudskega štetja, ki je bilo 1. oktobra leta 1937. Te številke kažejo, da je bilo tistega dne vseh Japoncev brez prebivalstva v kolonijah 71.252.800 duš, med temi je 35 milijonov 709.700 moških in 35.543.100 žensk. Od vsega prebivalstva jih 25.109.000 živi v 145 mestih, torej znaša mestno prebivalstvo na Japonskem 35,2% prebivalstva. Velikih mest v evropskem smislu je na Japonskem 39, to se pravi, so to mesta, ki imajo po več kakor po 100.000 prebivalcev. Največje je glavno mesto Tokio s 6.274.000 prebivalci, za njim pride Osaka s 3.210.000, Nagoja z 1.180.000, Kijoto z 1.130.000, Kobe z 960.000 in Jokahama s 750.000 prebivalci. V primeri z našim štetjem je število Japoncev od leta 1936 naraslo za 994.000 duš, kar pomeni, da se Japonska vsako leto za približno en milijon ljudi pomnoži.

Velikanske povodnji so bile tudi v Belgiji, kjer so cele pokrajine pod vodo. Slika nam kaže mesteca Wasmes, kjer je voda prišla do oken.

Slovaška narodna noša v Švici. St. Moritz v Švici je sloveče prezimovališče. Tjakaj prihajajo najbolj bogati ljudje na zimsko zabavo. Tudi češkoslovaški zunanji minister dr. Krofta je tja poslal svoje ljudi, ki sedaj nastopajo tam v prelepih slovaških narodnih nošah.

Premoženje v starem naslanjaču

Lansko leto je na Dunaju umrl bogat trgovec s kolesi, ki je svoji nevesti v oporoki zapustil 50.000 šilingov denarja (v našem denarju malo manj kakor pol milijona dinarjev) in pa vso svojo opravo. Dedinja, ki je žalovala za svojim ženinom, se je šele čez nekaj mesecev spomnila hišne opravke. Ko jo je meseca avgusta pregledovala, je videla, da je en naslanjač potreben popravila, ker je bil nekoliko v šivih natrgan. Poslala je torej naslanjač tapetniku Majevskemu v okraju Währing, naj ga popravi. Dne 5. avgusta je mojster prišel v stanovanje dedinje ter ji sporočil, da je v stolu našel listek neke švicarske banke, ki veli,

da je v tisti banki spravljenega precej premoženja. Vendar, je dejal, ji te karte ne more izročiti, ker je na ime lastnika, ki pa je že umrl. Zato je kot pošten mož dolžan karto izročiti policiji, kar je tudi storil in obenem zahteval, naj mu priznajo postavno najdenino. Šele sedaj se je ženska spomnila, da ji je njen zaročenec pripovedoval, da ima v fotelju spravljen cel zavoj vrednostnih papirjev in bankovcev.

Tapetnik je obvestil policijo. Ker je bilo premoženje naloženo v švicarski banki, je to zadevo preiskovala tudi gospodarska policija. Ker pa je ta ugotovila, da je bilo to naloženo v Švici že prej, preden je prišla prepoved, je pustila zadevo v miru. Švicarska banka je potem sporočila, da je na to karto pri njej deponiranega za kakih 40.000 švicarskih frankov premoženja, raznih obligacij in pa le nekaj malega v frankih. Stvar bi bila torej rešena. Toda policija je obenem dognala, da je mojster našel v naslanjaču še kaj več kakor pa tisto karto. Zaslišala je oba pomočnika, ki sta povedala, da je mojster našel cel kup papirjev. Ni jima hotel povedati, koliko so tisti papirji vredni, vendar je rekel, naj molčita, da si bodo najdeno stvar pošteno delili. Vsakemu je dal po 2000 šilingov, drugo pa je sam pridržal, nekaj pa je tudi zažgal, ker se ni dalo vnovčiti. Oba fanta sta si kupila nove obleke, mojster pa je poslej še bolj skromno živel kakor poprej, da bi tako odvrnil od sebe vsak sum.

Sedaj policija preiskuje zadevo. Ni pa še mogla dognati, koliko je bilo vrednosti v stolu, ker mojster noče nič povedati. Prav gotovo je vse skupaj kje naložil, da bo užival, ko pride iz zapora, kjer sedaj čaka sodbo. Toliko je gotovo, da sta oba fanta povedala, da je bilo v stolu cele šope bankovcev in pa raznih drugih nenavadnih papirjev. Torej celo premoženje.

★

105 let stara Berlinčanka

V Berlinu, okraj Steglitz, živi 105 let stara ženska, ki se piše gospa Hermina Hansen, rojena Andersen. Je po duhu še kar sveža in po telesu še dovolj krepka. Najstarejšo Berlinčanko je počastil sam Hitler, ki ji je pisal ter ji poslal nekaj darov in denarja. Tudi drugi so jo počastili.

★

Sršenje gnezdo na Havajskih otokih

Kakor je videti, so se Združene države Severne Amerike odločile svoje prednje postojanke na Daljnem vzhodu tako okrečiti, da bi bil vsak napad na to ameriško last sila tvegan in za napadalca samega nevaren. Te prednje ameriške postojanke se raztezajo v 8000 km dolgi črti od Aleutov čez Havaje tja doli v Južno morje ter do ameriške luke Pago Pago na otočju Samoa. Glavno obrambno orožje teh po večini otoških postojank sredi širokega svetovnega morja bo v glavnem ameriško vojno letalstvo.

Združene države Severne Amerike so na Havajskih otokih naredile silno močno letalsko postojanko, katero prav sedaj še znatno okrepljujejo, da bo, ko bo vse narejeno, »lahko samo ta postojanka prevzela obrambo vsega Daljnega vzhoda.« Vsaj tako so prepričani Holanci sami, ki vidijo, kaj se tam dela. Odkriti je bilo že rečeno, da bodo utrdbe na Havajskih otokih tako silne,

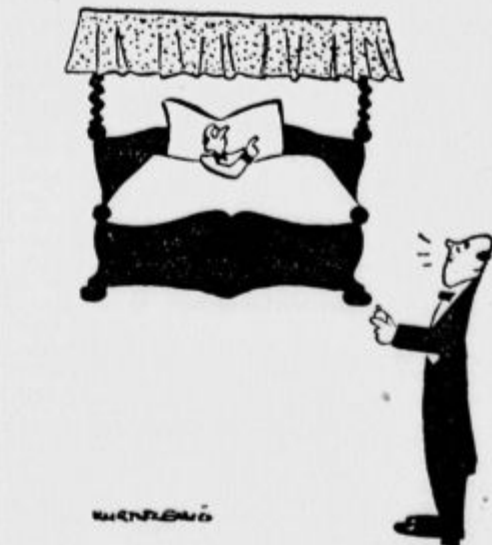
da bodo enake pravemu sršenjemu gnezdu, ki bodo že v kali lahko zatle vsak poskus sovražnika, ki bi skušal v območju Tihega oceana napadati posest in interese Združenih držav.

Kakor povedano, že z vso paro delajo, da bi dosežanje oporišče še povečali in okreplili. Stroški so preračunani na 18 milijonov dolarjev, kar je skoro eno milijardo našega denarja. Med drugim hočejo Američani tukaj zgraditi orjaški dok za popravljanje ladij, dalje 1600 m dolgo in 1200 m široko letališče za odlet velikih letal ter 12 vojašnice, ki bo vsaka imela po tri nadstropja. Poleg tega velikanskega letališča bodo zgradili še več novih letališč. Nove naprave bodo tako velike, da bodo na letalskih napravah Američani lahko spuščali v zrak nič manj kakor 600 vojnih letal.

★

Kanarček rešil življenje

Redko kdaj se dogaja, da bi tako majhna živalca, kakor je kanarček, komu rešila življenje. To pa se je zgodilo v Budimpešti gospej Bela Sipos. Sosedje njenega stanovanja so dali svoje stanovanje razkužiti s strupenim plinom cianom. Skozi razpoke v steni pa je menda nekaj tega strupenega plina zašlo v stanovanje gospe Sipos, ki pa je tisto popoldne po kosilu ravno spala. Naenkrat pa se je gospa prebudila, ker je kanarček v kletki tako skakal, da jo je zbudil. Ptiček je na vso moč tolkel s perutkami in je tako žalostno čivil, da je gospa takoj vedela, da nekaj ni v redu. Vzela je ptička iz kletke ter ga odnesla v kuhinjo. Tukaj pa se je gospa nenadno zgrudila in omedlela. Ko se je vrnil domov njen mož, je našel na tleh nezvestno ženo, zraven nje pa mrtvega kanarčka. Začeli so jo takoj obujati, kar se jim je posrečilo. Ko se je zavedla, je povedala, kako je bilo. Bilo je takoj jasno, da jo je rešil le njen kanarček. Če bi je ne bil njen ptiček zbudil, bi bila spala naprej in bi se ne bila več zbudila, ker bi bila čez nekaj hipov že mrtva.

Velik gospod: »Anton, štejte do tisoč, ker ne morem zaspati!«

IVANHOE

Št. 34.

Gurth in Izak barantata

Ko se je stemnilo, sta Izak in Rebeka sedla za mizo k večerji. Komaj pa sta dobro prigriznila, ko je nekdo zunaj glasno potikal.

»Zastri svoj obraz, otrok!« je Izak zaklical hčeri. Šele nato je velel, naj tuje odpro. Bil je Gurth.

»Ali si morda ti Izak iz Yorka,« je vprašal. Ko je prikrimal, je Gurth nadaljeval: »Pošljia me moj gospod, razvedinjeni vitez, plačaj konja in bojno opremo.«

»Ali ti nisem pravil, Rebeka, da je vitez dober mlad junak?« je starac veselo vzkliknil. »Izprazni no, tole kupico, prijatelj, in daj, da pogledam, koliko denarja imaš s seboj.«

»Ah, le nekaj malega je!« je zagodrnjal Gurth. »No, daj mi no! Daj mi no denar! Svoje bom vzel, tebi pa vrnem ostaneke.«

»Tako pa ne!« je odkimal Gurth. »Povej mi rajši ti, koliko zatevaš.« Izak se dolgo ni mogel odločiti, nazadnje pa

je že zaklical: »Daj mi osemdeset cekinov, pa mi ne bo ostal niti en groš za obresti!«

Gurth je pričakoval, da bo Jud rekel mnogo več. Zato je bil že skoraj pripravljen kar plačati, kar je zahteval. Jud pa je medtem jadikoval: »Oh, saj je premalo, mnogo premalo! Konj in bojna oprema sta v hudem boju seveda močno zdelana!«

»Nikakor ne, Jud, oboje je celo in nepoškodovano, to ti lahko zagotovim. Zato imaš sedemdeset zlatnikov več ko dovolj. Če pa še s tem nisi zadovoljen, lahko denar nazaj nesem!«

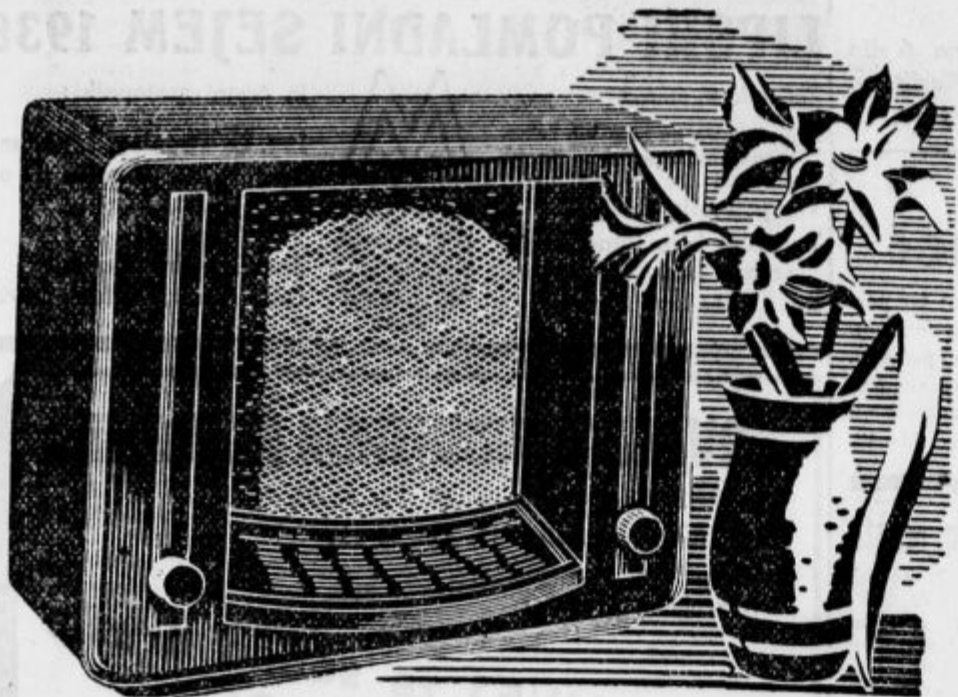
»Počakaj no!« je zakričal starac. »Reci osemdeset, osemdeset reci, pa te bom po knežje obdaril!«

je že zaklical: »Daj mi osemdeset cekinov, pa mi ne bo ostal niti en groš za obresti!« Gurth je pričakoval, da bo Jud rekel mnogo več. Zato je bil že skoraj pripravljen kar plačati, kar je zahteval. Jud pa je medtem jadikoval: »Oh, saj je premalo, mnogo premalo! Konj in bojna oprema sta v hudem boju seveda močno zdelana!«

»Nikakor ne, Jud, oboje je celo in nepoškodovano, to ti lahko zagotovim. Zato imaš sedemdeset zlatnikov več ko dovolj. Če pa še s tem nisi zadovoljen, lahko denar nazaj nesem!«

»Počakaj no!« je zakričal starac. »Reci osemdeset, osemdeset reci, pa te bom po knežje obdaril!«

Moderni narodni 5-cevni oktodni super „V 6“

Dovršen prejem tudi po dnevi.
Mala poraba toka.
Sprejema nad 80 postaj.
7 akordnih krogov.
Kratki, srednji in dolgi valovi.
Velika selektivnost.
Dobra in močna reprodukcija.
Philips kvaliteta. Mesečno
samo **Din 140,-**

PHILIPS RADIO

Sport

Naša udeležba na inozemskih športnih prireditvah

JZSZ je bila povabljena za letošnje sezono v več krajih na razna mednarodna smučarska tekmovanja. Glede na to, da finančno stanje zveze kljub zadnji podpori ministristva za telesno vzgojo ni tako rožnato (poravnati je bilo treba razne dolgove), kakor bi si kdo mislil, in pa z ozirom na to, da letos naši tekmovalci niso imeli specialnih treningov, da bi se mogli čisto ali vsaj zadovoljivo plasirati v težkih mednarodnih tekmah, je JZSZ-a sklenila, da se letos udeležijo le bližnjih prireditev, ki so cenejše in še teh v prav omejenem številu. V Ga-Pa pošlje 4 tekmovalce, in sicer Praška in Heima za alpsko kombinacijo, Priboška in Šramla pa za skoke. Slednji bo obenem vodja naše ekipe. Smolejev nastop v Latiju je moral izostati iz dveh razlogov: prvi zaradi stroškov (za 10.000 din bi bilo treba samo za njega), drugi pa zaradi plasmaja, ker bi ga severni narodi, zlasti Finci, ki postavijo ogromno število tekačev, porinili kljub njegovi dobri formi daleč nazaj. — V večjem številu se udeležijo naši skakalci tekem v Celovcu in tudi naša udeležba na FIS-inih tekmah v alpski kombinaciji v Engelbergu ni izključena.

Na bolgarska smučarska tekmovanja so odpovali naslednji naši smučarji: Dečman (Sm. klub Ljubljana), Pribošek (Ilirija), Zupan (Bratstvo, Jesenice) in Klančnik (Sm. klub Ljubljana).

Prvenstvo LZSP v Bohinju

Prihodnjo nedeljo bo Bohinjski kot prizorišče velike smučarske prireditve. Na teh klasičnih tleh, kjer so v ostrem treningu dozorevali naši prvi tekači in skakalci — sedanjí smučski letalci, se bodo zopet pomerili v vztrajni in požrtvovalni borbi tekmovalci ljubljanskih in gorenjskih klubov. V Bohinju že dalj časa ni bilo večje smučarske prireditve. Smučarji so se selili v višje ležeče predele. A letošnja ugodna zima je tudi Bohinju

naklonila dovolj dobrega snega. Zato si Ljubljanska zimska športna podzveza ni mogla izbrati primernejšega kraja za izvedbo svojih prvenstvenih tekem v smučskem teku in skokih. Rahla plast pršiča pokriva zmerno podlago in tekmovalci bodo lahko razvili vse svoje zmožnosti in dosegli najlepše uspehe, ker se jim ne bo treba boriti z mokrim snegom. Dela pri ureditvi skakalnice, zgrajene po načrtih našega starega prijatelja in učitelja inž. Hanssena, so v polnem teku in smemo upati, da bomo v nedeljo videli skoke, katerih dolžina se bo sukala okoli znamke 50 m.

Tekmovanje se bo pričelo v soboto ob 15.30 s tekmo na 16 km. Skakanje za kombinacijo in kot samostojna disciplina pa se bo vršilo v nedeljo ob 10.30 dopoldne. Tu bomo videli na startu vse od naših starih preizkušenih tekmovalcev do naraščajnikov, ki so dosegli komaj 15 let, a bodo nekoč, kakor upamo, tudi sedanje največje »kanone« tolkli.

Lepi smučski tereni, odlični sneg in ugodne železniške zveze s posebnim smučarskim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 6. in se vrača okoli 17. in 19. iz Bohinja, bodo v nedeljo privleli gotovo mnogo gledalcev in smučarjev v Bohinj.

Razpis

tekme v slalomu za klubsko prvenstvo SK Ilirije

Športni klub Ilirija priredi v nedeljo, 23. januarja 1938 v Planini klubsko tekmo v slalomu za seniorje in juniorje. Pravico starta imajo vsi člani kluba. Start je točno ob 10.15 dopoldne. Proga leži v bližini doma Ilirije. Prijave je poslati najkasneje do nedelje, 23. januarja 1938 do 9.15 v dom Ilirije. Zrebanje ob 9.30. Prijavnine ni.

Nagrade: Prvi in drugi v seniorski in juniorski skupini prejmeta plaketo.

Tekmuje se po pravilniku JZSZ. Udeležba članom drugih klubov je izven konkurence dovoljena.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Kolesarsko društvo »Ljubljana« v Dobrunjah vladno vabi vse člane in odbornike na širši članski sestanek, da se porazgovorijo o predpustni prireditvi. Sestanek bo v petek, 23. jan. ob 7 zvečer v gostilni I. Solana v Dobrunjah. Prosim, da se sigurno vsi udeležijo tega sestanka. — Predsednik: Perkol.

Zveza fantovskih odsekov, Glasov osnutka dogovora, ki ga je predložila ZFO jugosl. zimske športne zveze in o katerem bo razpravljala prihodnji občni zbor JZSZ-e, opozarjamo vse odseke, ki goje smučski šport, in se nameravajo udeležiti I. slovenskih smučarskih tekem in drugih smučarskih tekem, ki jih prirejajo v ZFO včlanjene odseke, da se čimprej včlanijo v JZSZ. Prijave je poslati tehničnemu odboru ZFO in ta bo potem vse potrebno uredil pri JZSZ. To je potrebno zaradi razvoja celokupnega našega smučarskega športa in pa zaradi onih tekmovalcev, ki so člani fantovskih odsekov in športnih klubov. Prizadeži odseki prejmejo v tem pogledu posebno okoliščino. Za tehnični odbor ZFO: Ivo Kermavner, načelnik.

Osnovanje krajevnega Olimpijskega odbora. JOO je za predsednika krajevnega Olimpijskega odbora imenoval podpredsednika JZSZ-e g. dr. Ivo Pirc, ki po nalogu JOO sklene za četrtak, 20. t. m. ob 18 v pisarno JZSZ na Tyrševi cesti 1/IV. levo sestanek delegatov vseh ljubljanskih športnih klubov, da sestavijo skupno odbor in program za delovanje krajevnega odbora. Naprosimo vse klube, da ob napovedani uri napotijo sigurno svoje delegate na ta sestanek.

SK Mars, Danos, 26. t. m. ob 20 sestanek na običajnem mestu. Zaradi predstoječega občnega zbora opozarjam igralce, ki imajo opremo, da isto na tem sestanku obvezno vrnejo.

Uradna vremenska poročila

Tujakoprometnih zvez Slovenije, JZSZ, SPD

po stanju z dne 19. jan. 1938

Rateče-Planica, 870 m: —8, jasno, mirno, pršič, 85 cm. snuka ugodna.
Kranjska gora, 510 m: —3, pooblačeno, mirno, osnjen sneg, 30 cm, sankališče in drsališče uporabno.
Kočna na Gozdu, 1226 m: 26 cm pršiča na 40 cm podlage.
Erjavčeva koča na Vrščici, 1515 m: jasno, spihan sneg, 110 cm, mestoma pršič.

Dolje-Mojstrana, 650 m: —7, jasno, mirno, 26 cm snega.
Pokljuka - Sportotel, 1300 m: —7, jasno, 25 cm pršiča na 100 podlage, skakalnica uporabna.
Bled, 501 m: —3, jasno, mirno, sren, 26 cm, na jezeru drsališče uporabno.

Sv. Janez v Bohinju, 530 m: —7, megleno, brez oblakov, mirno, 5 cm pršiča na 50 podlage.
Zlatoreg v Bohinju, 530 m: —7, jasno, mirno, sren, 26.
Dom na Komni, 1520 m: —6, jasno, mirno, sončno, pršič, 190 cm, po robovih spihan sneg.

Skofja Loka, 350 m: —2, pooblačeno, osnjen sneg, 10 cm.
Polševo, 620 m: —4, barometer se dviga, jasno, mirno, 12 cm osnjenega snega, snuka neugodna.

Dodatno poročilo z dne 18. I. 1938:

Jezersko, 990 m: —6, jasno, mirno, 10 cm pršiča na 40 cm podlage.
Mecirška koča, 1341 m: —5, jasno, mirno, 15 cm pršiča na 150 cm podlage.

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 20. januarja: 12. Mojstri solistične lahke glasbe (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Za oddih (Igra Rad. ork.) — 14.30 Vreme, borza — 18. Otroški kotiček (koncert Rad. ork.) — 18.40 Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik) — 19. Napovedi in poročila — 19.30 Nac. ura: Sokolsko predavanje — 19.50 Zahajni kotiček — 20. Maurice Havel, uvod in poljska (g. Demeter Zebre), nato plošče — 21.10 Klavirski koncert go. Jadvice Strukelj-Poždenlovc — 23. Napovedi in poročila — 23.15 Operetna glasba (Rad. orkester).

Drugi programi

Cetrtek, 20. januarja: Belgrad-Zagreb: 20. Pester program, 22. Ples. gl. — Dunaj: 19.35 Zahajni kone, iz Celovca, 21. Nabožna gl., 22.30 Plošče, 23. Plesna gl. — Budimpešta: 19.30 Vojaska godba, 20. Pester program, 22.10 Ork. konc., 22.15 Cig. ork. — Trst-Milan: 17.15 Vokalni konc., 20.30 Gherardijeva igra »Sinovi grofice Lucrece«, 22.15 Orgle — Rim-Bari: 21. Mascaglieva opera »Mali Marat« — Praga: 19.15 Prenos koncerta iz Košic, 21. Balade in romane, 22.35 Bachove klavirske skladbe — Varšava: 21. Valčki, serenade, suite in arije, 22. Komorni kone. — Berlin: 19.10 Odločki Smetanove opere »Prodana nevesta«, 20. Plesna gl. — Königsberg: 19.10 Španski kone. — Hamburg: 19.10 Operna gl., 20.10 Vesele pesmi, 21. Plesna gl.

Zahvala

Za izraze globokega sočustvovanja ob prebriski izgubi naše ljubljene dobre matere, gospe

Ivane Dolničar

restavratorka

se vsem, ki so pokojnico obsuli s cvetjem in venci, jo spremili na zadnji poti in nas tolažili, iskreno zahvalujemo. Posebno se še zahvalujemo častiti duhovščini oo. frančiškanov za spremstvo na njeni zadnji poti, gg. oo. frančiškanoma dr. Romanu in Angeliku Tomincu za versko tolažbo v dolgotrajni bolezni, gospodu dr. Ljudevitu Merčunu za izredno skrbnost, s katero je lajšal dragi pokojnici hude težave neizprosne bolezni, bolniškim sestram Vincentinuma za vso nego in skrb. Zahvaljujemo se delavskemu pevskemu društvu Zarja in Sokolski godbi iz Trbovelj, ki sta nas z nepričakovano udeležbo pri pogrebu, z lepimi žalostinkami doma in ob odprtem grobu in žalnimi koračnicami med sprevodom iznenadili in globoko ganili. Hvala vsem prijateljem in znancom, številnim posetnikom iz Trbovelj in iz njenega rojstnega kraja, članom gostilničarskega združenja v Ljubljani in osebju kavarne in restavracije Emona, ki so počastili spomin drage pokojnice na njeni zadnji poti. Vsem iskrena hvala!

Žalujoči Dolničarjevi

Zahvala

Vsem, ki so izkazali poslednjo čast ob smrti našega ljubljenega očeta, gosp.

Vincenca Druškoviča

posestnika mlina in žage

Izrekamo najprizrenejšo zahvalo. Posebno se zahvalujemo preč. gosp. župniku Sagaju za poslovljni govor, č. g. kapucinu iz Celja, g. dr. Ločnikarju, gasilcem, vsem darovalcem cvetja in vencov in vsem, ki so z nami v težkih urah sočustvovali. Bog plačaj vsem!

Sv. Pavel pri Preboldu, 16. jan. 1938.

Zalujoče rodbine: Druškovič in Brinar.

Maurice Leblanc:

Izredne pustolovščine Arsena Lupina.

Otok tridesetih krst

Ko je to ime polglasno izgovorila, jo je popadla jeza in nezaželjeno žival je zaradi smešnega imena nameravala izgnati. Veselko! Mislija je na vse žrtve strašnega življenja, vse saroške mrtvece, na ubitega očeta, na samoumorno Honorino in na poblašnega Franca. Veselko!

Medtem se pes ni ganil. Prav tako lepo je čepel, kot ji je Honorino opisala, z glavo nekoliko nagnjeno, z zaprtim očesom, noge prekrižane in z nasmeškom na obrazu.

Sedaj dan je Veronika spomnila. S tem je Veselko kazal sočustvovanje do tistih, ki so v tiski. Veselko ni prinašal solz. Ko so jokali, je bil vedno dobre volje, dokler se niso smejali in ga božali.

Veronika se ni smejala, ampak ga je privabila k sebi in mu rekla:

»Ne, uboga žival, nič ni dobrega. Nasprotno, vse gre na slabo. Nič zato, živeti moramo, ali ne? in ne zblazneti kot so drugi...«

Glad jo je prišilil, da je šla iskat hrane. Šla je dol v kuhinjo, našla nekaj živeča, katerega precejšen del je dala psu. Potem je šla nazaj.

Noč je prišla. V prvem nadstropju je odprla vrata ene sobe, ki je bila najbrž v navadnem času brez prebivalcev. Neizmerna utrujenost jo je težila, ki so jo povzročili napor in razburjenost. Takoj je zasopala. Veselko je bdel ob vzhodju postelje.

Drugi dan je pozno vstala nenavadno pomirjena in brez skrbi. Zdelo se ji je, da je to življenje podobno sladkemu in mirnemu življenju v Besançonu. Nekaj strašnih dni je minilo in povratek teh je ne bi mogel vznemiriti. Bitja, ki so izginila v velikem viharju, so bila njej samo tuji, katere je srečala in jih ne bo videla več.

Njeno srce ni krvavelo. Žalost ji ni segla do dna srca.

Dolg počitek in okrepčujoča samota sta jo pozivili. To ji je tako prišlo, da, ko je šel neki parnik mimo kraja nesreče, ni dala nobenega znaka. Najbrž so večerj videli na obali ogenj in slišali streljanje. Veronika se ni ganila.

Videla je, da se je čoln odstranil od parnika in mislija je, da so zato prišli, da bi šli v vas in jo preiskali. Razen tega, da se je bala preiskave žolčica, v katerega je bil močnejše zapleten njen sin, tudi ni želela, da bi jo našli, jo sprasovali in zvedeli njeno ime, obecnost in preteklost ter jo spravili v pekel, iz katerega je ušla. Rajši je hotela počakati eden ali dva tedna, da bi slučajno kaka barka priplula k otoku in jo vzela na svoj krov.

Nihče ni prišel do Prieurčja. Parnik se je oddaljil in nič več ni motilo samote mlade žene.

Tako je ostala tri dni. Zdelo se ji je, da jo je usoda pozabila. Sama je bila, sama je sebi gospodarila. Veselko, ki ji je delal veselje, je izginil. Dom Prieuré je zavzemal cel konec otoka na prostoru benediktinske opatije, ki je bila v petnajstem stoletju zapuščen in polagoma je razpadala in se končno zrušila.

Hija, ki jo je v osemnajstem stoletju sezidal nek bogat bretonski orožar, ni nudila ničesar posebnega. Veronika si sicer ni upala vdreti v nobeno izmed sob; spomin na očeta in sina jo je zadrževal pred zaprtimi vrati.

Drugi dan je ob lepem pomladanskem soncu odkrila dreved. Segal je do rtiča. Trata je bila pred hišo nagromadena s kamenjem in poraščena z bršljanom. Opazila je, da vse vrste dreves leže proti strmemu rtiču, na katerem je rasla skupina hrastov. Ko je prišla ven, je videla, da hrasti obdajajo jaso v obliki polumeseca, ki se odprla proti morju.

Na sredi te jase je ležal dolmen,* čigar temeljna plošča je bila precej kratka in naslonjena

* Bretonski spomenik, muza iz kamnitne plošče, postavljena na dveh navpičnih kamnih.

na podnožje dveh skoraj kvadratnih skal. Pogled ji je segal v neskončnost.

»Dolmen - aux - Fées, o katerem je govorila Honorino,« je pomislila. »Najbrž nisem daleč od Cvetice Kalvarije in od Maguenocovih rož.«

Šla je okoli dolmena. Na notranji strani obeh kamnov je bilo vtisnjenih nekaj nečitljivih znamenj. Na zunanji strani, kjer je bilo lice obrnjeno proti morju, so bile stvari, ki so jo zelo prestrašile.

Na desnem delu je bila globoko vdolnina nespretna in preprosta slika štiri krizev, na katerih so bili obrisi štiri žensk. Na levi je bil niz napisanih vrst, ki pa so bile, ker so bile premalo globoko zarežane v skalo, skoraj zbrisane zaradi vremenskih nepravil, ali pa jih je kdo nalašč odrgnil. Vendar so bile nekatere besede iste, kot jih je braja na listu, ki ga je našla pri Maguenocovem trupu: »Štiri ženske na križih... trideset krst... Božji kamen, ki daje življenje ali smrt...«

Veronika se je omahujoč oddaljila. Skrivnost je bila še vedno pred njo kakor povod na otoku in odločila se je, da se je bo ogibala, dokler bo na otoku.

Steza je peljala od jase in šla mimo zadnjega hrasta na desni strani, ki ga je najbrž uničila strela in od katerega je ostalo samo deblo in nekaj suhih vej.

Šla je naprej po kamnitih stopnicah, prekoračila majhno planoto, kjer so stale štiri vrste skal in se nenadoma ustavila s pridruženim in začudenim krikom, iznenadena nad stvarjo, ki se ji je nudila:

»Maguenocove rože,« je zamrmrala.

Zadnja dva dolmena srednjega drevoreda, po katerem je šla, sta se dvigala kakor krili odprti vrat; tu je bila pravokotna ploščad, dolga najmanj petdeset metrov, na katero so peljale stopnice in katero sta obrobili, kakor stebri svetilnice, dva vrsta dolmenov, ki so bili postavljeni v enaki razdalji med seboj. Glavna in tudi stranski ladji tega templja sta bili tlakovani z velikimi

granitnimi ploščami, ki pa so bile razbite, tako da so med razpokami poganjale rastline.

Na sredi je bil manjši kvadrat in v tem kvadratu so okoli starega kamnitnega križa, ki je stal na sredi, rasle rože. A kakšne rože! Čudovite rože, ki se jih ne da predstavljati, rože v sanjah, ki se ne morejo primerjati z navadnimi.

Veronika jih je vse spoznala in vendar se bala njih krasote. Bilo jih je več vrst, a malo vsake vrste. Rekel bi, da je to šopek, sestavljen tako, da ima v sebi vse barve, vse vonje in vso lepoto.

Najbolj čudno je pa bilo, da so vse te različne rože, ki navadno ne cveto obenem, poganjale in cvetele skupno. Te rože, katerih razcvetenje ni trajalo nikoli več kot dva ali tri tedne, so cvetele in se množile isti dan. Ponosno so se dvigale na svojih mogočnih steblih.

Zlatice... orlice... perunike... Nekatere rdeče kot kri, druge vijoličaste kot škofovski plašč.

In nad vsemi temi — oh! kako se je vznemirila mlada žena — nad bleščajočo košaro, so se dvigale na ozki gredici, ki je obdajala križev podstavek, veronike s sivimi, belimi in vijoličastimi grozdi. Zdelo se ji je, da se hočejo dvigniti, da bi objele samo telo Odršenikovo.

Skoraj se je onesvestila od razburjenja. Ko se je približala, je brala na majhnem podstavku te proproste besede: mamina roža.

Veronika ni verjela čudežem. Da so bile čudne rože brez zveze z rožami v naših krajih na to je morala pristati. Ni hotela verjeti, da se da to razjasniti samo z nadnaravnimi pripomočki, ki jih je imel v tajnosti Maguenoc. Ne, tu je bil morda preprost vzrok, ki ga bodo dogodki popolnoma razjasnili.

In vendar se je na sredi tega lepega poganjskega okrasa, v bistvu čudeža, ki se je zdela, da ga je zbudila njena navzočnost, dvignil iz šopa cvetliča križ. Njemu so cvetlice nudile svoje barve in vonje. Pokleknila je.

**Kupujte lepa in trajna
darila novoporočencem**

TRGOVINA

H. NIČMAN, LJUBLJANA

Vam nudi vsakovrstne kipe, krasne križe
za obesiti in postaviti, cele garniture sveč-
niki od Din 60— dalje, slike najrazličnejše
velikosti in kvalitete. Cene izjemno nizke.
Postrežba točna in solidna.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; izenitvenjski oglas Din 2—.
Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglas se plačuje tako pri
marčilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm
visoka pletiva vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov
treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mlad trgovski pomočnik
želi nastopiti v trgovini
z mešanim blagom. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 720. (a)

18letno dekle

dobro vzgojeno, želi služ-
bo pri manjši nemški
krščanski družini v Ma-
riboru, kjer bi se lahko
naučila kuhati. Ponudbe
upravi »Slovenca« Mar-
ibor pod »Značajna«. (a)

Vajenci

Krojaške obrti
bi se žel učit k dobremu
mojstru Moschner Edv.,
posestn. sin v 17. letu iz
Malega Riglja, p. Toplice
na Dolenjskem. — Pogoje
prijaviti na gornji naslov

Službodobe

Dva fotograf. laboranta
eden za amatersko, drugi
za ateljsersko delo, s pra-
kso, s perfektnim zna-
njem laboratorijskih del,
sprejme Lončarevič, Beo-
grad, Terazije 32. (b)

Iščemo za 4 dni

stenografa ali stenogra-
finjo, ki perfektno obvla-
da predvsem debatno pi-
simo. Gasilska zajednica,
Tyrševa cesta 29/II. —
Ljubljana. (b)

Služkinjo

ki zna okusno kuhati me-
sčansko hrano, lepo pra-
ti, likati in pospravljati
parketirane sobe, sprejme
krščanska družina v me-
stu. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod 796. (b)

Mlade risarke

za kopirna dela iščemo
za Maribor. Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
»Hiltra«. (b)

Prodamo

Šivalni stroji

nemških znamk — malo
rabljeni in novi, najce-
neje v »Novi trgovini«
Tyrševa cesta 36. (1)

Manufakturna trgovina

pletenege, kratkega in
modnega blaga, dobro
vpeljana, na najpromet-
nejšem delu zagrebskega
centra, z velikim številom
odjemalcev, se zaradi od-
potovanja v inozemstvo
zelo ugodno proda. — Po-
trebni kapital 300.000 din.
Informacije: »Sava«, Za-
greb, Jurišičeva 18. (1)

Sirite »Slovenca«!

Ugoden nakup

blaga za dečve po 6 din
pri Trpinu v Mariboru,
Vetrinjska ulica šte. 15

Mlajšo samostojno moč

veščo knjigovodstva (z eventualno prakso) ter per-
fektnim znanjem slovenske, srbohrvaške in nem-
ške korespondence, išče renomirano podjetje.
Samo one interesentinje, ki gornji zahtevam res-
nično odgovarjajo, naj se zgledajo pri ravnanju
Drž. dvorazredne trg. šole v Ljubljani od 11—12.

Restavracija v strogem centru mesta

dobro uvedena, z velikim krogom stalnih boljših
gostov, mesečni promet garantirano za cca 200.000—
dinarjev, se proda ali odda v najem proti mesečni
odškodnini. Velik lokal in bogat inventar vreden
preko 300.000—dinarjev. Cena samo 250.000—din.
Natančnejše informacije daje »Sava«, Zagreb, Ju-
rišičeva 18.

Velika prodaja ostankov

od letnega in zimskega blaga po zelo znižanih
cenah pri trdkci:

I. F. Goričar - Ljubljana

Sv. Petra cesta 29 in 30

tako na pr: krepdešini meter od Din 14.— naprej
ostanki volnenega blaga meter od Din 18.— naprej
ostanki barbenta za domače obleke od Din 11.50
naprej. Ostanki žameta meter od Din 16.— na-
prej, lanelasti meter od Din 5.50 naprej, ostanki
za plašče in kostume meter od Din 26.— naprej,
ostanki moških štof meter od Din 35.— naprej,
kakor tudi razne pletenine in trikotaža, zimske
ruhe in deke ter sploh vsemu zimskemu blagu
globoko znižane cene!

Denar

Hranilne knjižice
vrednostne papirje, delni-
ce, kupone, 3% obveznice
kupujemo
proti takojšnji gotovini

Rudolf Zore

Ljubljana
Gledališka ulica 12.
Telefon 38-10.

Kupimo

Motorje, dinamo,

strujomerce, kabel do 300
qum, rabljeno, kupim. —
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Generator« 20.349. k

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
BERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Pohištvo

Kvalitetne spalnice
in kuhinje prodaja naj-
ugodnejše pohištvo Malen-
šek, Celovška cesta 258.

Posredstva

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno na-
obrazeni posredovalec —
Cesta 29. oktobra št. 6,
telefon 37-33, ima napro-
daj večje število parcel,
kompleksov, posestev, go-
zdov, trgovskih in stano-
vanjskih hiš in vil. Po-
oblaščen graditelj in sod-
ni cenilec za nasvete brez-
plačno na razpolago. (p)

Vnajem

Poslovne prostore
za tekstilno industrijo ali
celo privatno hišo s ca.
500 m² prostora iščemo v
krajih Dobova, Brežice,
Krško ali Rajhenburg. —
Pismene ponudbe prosim
na Publicitas, Zagreb,
pod št. 48.586. (m)

Trgovino z meš. blagom
v lepem prometnem kra-
ju blizu Ljubljane, jako
dobro vpeljana, zaradi
bolezni v vodstvu takoj
oddam. Zaloga ca. 100.000
din, ki bi se pa lahko
zmanjšala pri prevzemu
za slučaj, da bi prevzem-
nik iste v celoti ne mo-
gel prevzeti. Interesent
naj navede, koliko bi mo-
gel zalogo v gotovini kri-
ti in koliko bi lahko dal
garancijskega kritja. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod št. 770. (n)

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1938

Začetek 6. marca

60% popusta na nemških želez-
nicah, znatni popusti v drugih
državah

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškog
sajma, Beograd

Knez Mihajlova 33/I

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana
Tyrševa 33, Telefon 27-62

in

Jos. Bezjak, Maribor
Gospoka 25, Telefon 20-97

HRVATSKA INDUSTRIJA KATRANA D.

ZAGREB, Radnička cesta 29. Tel. 53-64, 84-88.

BEograd, Nebojšina 53. Tel. 25-232.

Proizvaja in prodaja:

KARBOLINEJ za sadno drevje
LOHSOL in NELOHSOL

„SLOVENEČ“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Mati, oče, hči in sin — vsi bodo kupovali

ROLLTEX

nogavice s 3/4 vtkane gume s to-le varstveno znamko

Za vsakdanjo porabo, sport in izlete neobhodno potrebne,
ker ni potreba podvez in držalcev in so zelo trpežne.
Dobivale se bodo pred Veliko nočjo v vseh boljših trgovinah.

Sporočamo tužno vest, da nam je danes umrla ljubljena
soproga, draga mati, gospa

Frančiška Kunc

soproga fotografa

Pogreb bo v petek, dne 21. januarja ob štirih popoldne iz
mrtniške veže na Vidovdanski cesti 9 k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 19. januarja 1938.

Zalujoči ostali.

Zahvala

Vsem, ki so nam ob bridki izgubi naše nepozabne hčerke
in sestrice, gospodične

Anice Miholič

izkazali svoje sočutje, ji poklonili cvetja in vence ter jo spre-
milj na njeni zadnji poti, izrekamo našo prisrčno zahvalo.
Sveta maša zadušnica se bo brala v soboto, 22. januarja
ob 7 jutraj v cerkvi sv. Petra.

Zalujoči ostali.

Tvrška I. C. Mayer v Ljubljani
naznanja žalostno vest, da je njena dolgoletna vestna knjigovodkinja, gospa

Lina Poltnigg

po težki in mučni bolezni danes umrla.

Tvrška bo ohranila nad vse marljivo pokojnico v trajnem spominu!

V Ljubljani, dne 19. januarja 1938.

Dotrpela je naša ljubljena mama, stara mama in tašča,
gospa

Marija Virant roj. Sancin

vdova po finančnem nadkomisarju

Pogreb drage pokojnice bo danes, v četrtek, 20. januarja
ob štirih popoldne izpred mrtniške veže splošne bolnišnice
na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Sinj, dne 20. januarja 1938.

Milan in Ivo, sinova;

Marija, Metka in Nerina, vnukinje;

Silva in Milka, sinahi.

Po dolgotrajnem trpljenju je v 67. letu starosti, previdena
s sv. zakramenti, davi izdihnila naša ljubljena mama, ozir.
stara mama, sestra, teta, tašča in svakinja, gospa

Lina Poltnigg roj. Brilli

Drago pokojnico prepeljemo v četrtek ob dveh popoldne
s Poljanske ceste 20 na pokopališče v Domžale, kjer jo bomo
ob treh pokopali.

Ljubljana-Beljak-Kranj, dne 19. januarja 1938.

Zalujoče družine:

POLTNIGG, RUCIGAJ, BRILLI, WILLMANN, STRNAD.

Osebe tvrdke I. C. Mayer

sporoča, da je včeraj po dolgem trpljenju
umrla naša dobra kolegica, gospa

Lina Poltnigg

Ohranimo jo v častnem spominu!

V Ljubljani, dne 19. januarja 1938.